

La ciutat

Jorge Fabregat López

www.lateixera.cat

VII Premi Pere Enric Barreda de poesia

– Bonjour, dit le petit prince.

– Bonjour, dit le marchand.

C'était un marchand de pilules perfectionnées qui apaisent la soif. On en avale une par semaine et l'on n'éprouve plus le besoin de boire.

– Pourquoi vends-tu ça ? dit le petit prince.

– C'est une grosse économie de temps, dit le marchand. Les experts ont fait des calculs. On épargne cinquante-trois minutes par semaine.

– Et que fait-on des cinquante-trois minutes ?

– On en fait ce que l'on veut...

« Moi, se dit le petit prince, si j'avais cinquante-trois minutes à dépenser, je marcherais tout doucement vers une fontaine... »

ANTOINE DE SAINT-EXUPÈRY

I

Com el carranc que avança, imparable,
avança l'aire tèrbol, llum moderna,
eixa boira a dintre, insuportable,
negra, com les aigües de l'Albufera.

Vius a l'ombra del cruel xoriguer
de falses promeses, falsos somriures
a un món on sols importen els diners
i el sol bada l'esperit has de viure.

Calor apegalosa, suor d'hivern.
Quan l'etern blau al damunt aclapara
perquè els núvols són darrere la pell,
sotges vora el camí la flor avançada:

Que bells colors mostra, que bell grisenc,
com el pi, com la flor de la gatosa:
que vius colors mostren, que viu grisenc
el del taronger farcit i la rosa.

II

Un cavall al galop, neons, llocs, sorolls.
Llunyana una muntanya, el sol la il·lumina
rere un esquinçall a la boira
que ja no hi és.

Foc, crema, aigua, bull,
el cafè ja està.

Un cavall al galop, alegria, tristor, por.
Què fa? Per què? Quan? La lluna l'il·lumina
la crin i els muscles tensos.
Ell s'atura i dorm.

Baldat, colors angoixants.
Continuarà demà.

III

Què és açò?

Un món on sóc i que tanmateix se m'escapa,
un desig que em tiba per dins,
de córrer fins que em facen mal les cames,
fins que em manque l'alè.
Com un xiquet de nou, mirant els estels,
el blat, les nits d'estiu.
Nusos a l'estómac, el temps glaçat.

Abans que la mort ho tacara tot amb el seu quitrà
apegalós, indeleble, que s'infiltra a tots els porus
lentament, mes a mes, any a any.
Amb el verí paralitzant, la sang de la nostra ciutat,
la que tots portem a dins,
la nostra presó personal que construïm incansablement
com sempre ens han ensenyat.

Pedra a pedra, palada a palada, pren forma el laberint
sobre els horts i les séquies d'aigua clara,
sobre els fermes carrascars i les valls fresques,
sobre els escarabats que abans ens captivaven.
A poc a poc, subtilment, sense que ens n'adonem
creix en nosaltres el baso gegant
i oblidem les animes de la resta de les coses.

Una massa grisa de carrerons i avingudes
que s'estén fins a on abasta la vista.
Els edificis irregulars, vells, tacats,
altres moderns, lluents, arrogants,
però incapaços d'acollir un sol esperit,
formen estructures que es repliquen.
Centenars de llocs que podrien ser els mateixos:

El solar brut on pixen els gossos, ple de fang perenne, els arbres malalts enverinats per l'aire gris, el nou bulevard sense personalitat assaltat per les franquícies, el parc ple de pintades, l'església isolada enmig dels blocs de pisos, el bar del cantó amb els seus parroquians bevent en la penombra, el contenidor de runes, el carrer sense acabar que topa amb el mur de la fàbrica abandonada, el centre comercial que ven aparença a un soterrani amb llum fluorescent.

I l'omnipresent boira taronja que tot ho ofega.

La ciutat és l'ego,
és el mal que ens rosega per dins i que empenyem a fora,
és la nostra frustració,
la soledat que patim tots junts,
la cobdícia i la falsa il·lusió d'eternitat.
És allò que ens petrifica,
el fum gris que cega els ulls del cor,
que amaga el carrisqueig de les nits caloroses.

Camine pels carrerons foscos, desgastats,
seguint aqueix impuls negre, la crida de la ciutat
que em demana que continue,
que pose aqueixa nova rajola,
que soterre un pedaç més de la meua ànima entre les
seues clavegueres,
que prossegueisca la meua ofrena fins al dia de la meua
mort.

Atrapat a la claror d'una pantalla,
als anys que passen sense ser-ne conscient,
a l'espiral gris que creix com més s'eixampla la ciutat,
estenen les seues autovies, les línies d'alta tensió,
els rierols doblegats, faixats i tristos
a cada engany, a cada mort, a cada pèrdua.

I arriba un dia que me n'adone, que sent el soroll a festa,
o potser una olor familiar d'infantesa, de primavera,
però isc fora i només em rep l'embriagadora llum morta,
la soledat de l'ànima.

Per l'asfalt banyat, entre edificis de colors desgastats
i baranes rovellades que exsuden un plor tèrbol
cerque l'eixida del meu laberint, com un cavall desbocat
famèlic de respostes a unes preguntes que no coneix.

On sóc? Què és açò? Per què existeix?
Per què sembla que tothom en te?
Serà el coneixement de la mort?
La por a perdre a qui estimem?
De perdre'ns a nosaltres mateixos?
La vida que ens imposen?
L'ego, la lluita perduda
per mantindre allò que és transitori?
És l'abandó de la fe infantil en una vida impossible?

Pot ser tot una renúncia al fet
que t'alces a soles davant la destrucció
que aqueixa és l'única certesa que hi ha a la vida?
Com viure davant la por paralitzant
a la pèrdua de tot allò que estimem,
a la desaparició inevitable del nostre món,
dels nostres pares, dels nostres amics,
les cases on visquérem a la infantesa,
els refugis que creiem indestructibles.
Com viure sabent que no n'hi ha cap?

La ciutat amaga les preguntes al seu cor,
als seus barris més bruts, més perillosos,
sota els ponts de les seues autopistes,
al costat de la vella platja de vies,
entre els caragols dels descampats,
al nou suburbi en construcció, encara tancat, encara buit.
Per a descobrir-les hom ha de conèixer la seua ciutat,
ha de tornar transparents
les enganyifes dels neons i dels aparadors
ha de saber veure a la llum dels fanals i dels semàfors,
i aleshores sabrà què cercar.

I les respostes?

Supose que es trobaran més enllà de les rondes,
dels polígons industrials, de les séquies pudents,
del cinturó de xalets, rere les tanques publicitàries,
lluny dels desballestaments i el port.
A llocs on les nits són diferents cadascuna de la següent,
als dies vibrants, nous, que se'n van per a no tornar,
Allí on els núvols juguen a fer dibuixos sobre els turons
on les dues primaveres marquen el ritme del viatge
amb un pas de gat i tres passos de caragol.
És aqueix lloc on l'amargor de la vida s'apaga
sota el pes de la mort.

IV

Llarga vida a aquells
que han trobat camí,
l'instint dels ocells,
el contraverí.

Cerquen els tresors,
recullen l'adob,
or negre i untós.
El trauen al món.

Enllà la ciutat,
ací flors i estels.
El vespre daurat
raja pau com mel.

– Adieu, dit-il...

– Adieu, dit le renard. Voici mon secret. Il est très simple : on ne voit bien qu'avec le cœur. L'essentiel est invisible pour les yeux.

– L'essentiel est invisible pour les yeux, répéta le petit prince, afin de se souvenir.

– C'est le temps que tu as perdu pour ta rose qui fait ta rose si importante.

– C'est le temps que j'ai perdu pour ma rose... fit le petit prince, afin de se souvenir.

– Les hommes ont oublié cette vérité, dit le renard. Mais tu ne dois pas l'oublier. Tu deviens responsable pour toujours de ce que tu as apprivoisé. Tu es responsable de ta rose...

– Je suis responsable de ma rose... répéta le petit prince, afin de se souvenir.

ANTOINE DE SAINT-EXUPÈRY